

2^e Turap Dantumadiel 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer.....	5
Programma 2: Mienskip.....	11
Programma 3: Soarch en Wolwêzen	16
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	22
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	26
Programma 6: Iepenbiere Romte	34
Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien	38
Overhead	41
Heffing VPB	43
Onvoorzien	44
Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2023	45
Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026	47
Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026	48
Investeringskredieten.....	49

Inleiding

Op basis van artikel 6 van de financiële verordening wordt u doormiddel van de tussentijdse rapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt de 2e tussentijdse rapportage over 2023.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2023. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven groter dan € 50.000. Doordat de rapportage afgerond is op duizendtallen kunnen er marginale afwijkingen plaatsvinden in de tellingen.

Rapportage op voortgang doelen

Door middel van stoplichten wordt de voortgang weergegeven, de betekenis van de icoontjes leggen wij hieronder uit:

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema.
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald.
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: Activiteit is gehaald / gereed.

Indien een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 2e rapportage

Het resultaat van de 2e rapportage 2023 bedraagt € 473.000 positief waardoor de begroting na verwerking van de 2e rapportage uitkomt op een voordelig resultaat van € 2.817.000.

De belangrijkste afwijkingen in deze rapportage zijn hieronder opgenomen.

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Hogere te ontvangen bijdrage van SDF voor Beschermd Wonen	104
Niet ontvangen rijksbijdrage voor energietoeslag 2022	-302
Lagere kosten WMO vanwege volumeontwikkelingen	100
Bijstellingen als gevolg van afrekeningen SDF, loon-, volume en prijsontwikkelingen Jeugdwet	-228
Opvang ontheemde Oekraïners	353
Investering capaciteit Ruimtelijke Ordening	-145
Tegenvaller aanbesteding bermmaaien en hekkelen	-167
Rente inkomsten	400
Algemene uitkering (septembercirculaire)	426
Overig	-68
Totaal resultaat 2^e rapportage 2023	473

Investeringskredieten

In de laatste paragraaf van deze rapportage staat een overzicht van de verwachte overschrijdingen op investeringskredieten. Op basis van de huidige inzichten is een bijstelling van de kredieten van in totaal € 425.000 noodzakelijk. Bijstelling van de kredieten heeft geen financiële impact op 2023, maar op de kapitaallasten in het boekjaar 2024 en verder.

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder: N.L. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding:

Het gemeentebestuur van Dantumadiel gaat voor een sterke autonome en herkenbare gemeente die dichtbij haar inwoners staat. De samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers staat daarbij centraal. Het opheffen van de centrumregeling zorgt ervoor dat hier de komende bestuursperiode nog meer de nadruk op komt te liggen. Het gemeentelijke bestuur komt daarmee de komende periode voor een grote uitdaging te staan als het gaat om de opbouw van de nieuwe organisatie en de bijbehorende ontvlechting van gemeente Noardeast Fryslân. De gemeente Dantumadiel gaat zich de komende tijd vol inzetten op de opbouw van een nieuwe eigen organisatie, waarbij Dantumadiel een toegankelijke organisatie wil zijn met focus op klantgerichte dienstverlening welke goed is toegesneden op de toekomst. Dit voortkomend uit de kernwaarde van het coalitieakkoord 'Sosjaal en Tichtby'. Hierbij is de doelstelling om in ieder geval de dienstverlening op het niveau te behouden zoals het nu is en om alle inwoners een passend digitaal of fysiek kanaal te bieden om contact te zoeken met de gemeentelijke organisatie. Belangrijk speerpunt is om rekening te houden met de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dantumadiel wil inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap en talentontwikkeling.

De basis voor een sterke autonome gemeente wordt gevormd door een robuuste financiële positie met oog voor structurele en incidentele kosten. Het opstellen van een toekomstbestendige lange termijn visie van de financiële positie en een overzichtelijke financiële verantwoording zullen hierbij de speerpunten zijn.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente. Het realiseren en behouden van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda. Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). Belangrijk is om op de samenwerking te blijven investeren. Tevens zal er verder worden ingezet op het voorkomen en bestrijden van ondermijning in de gemeente. Het gevoel van veiligheid wat wordt ervaren door de inwoners is daarbij een belangrijke maatstaaf.

Onze democratie is een groot goed. Daar is ook in Dantumadiel veel aandacht voor. Het is van belang dat inwoners centraal staan en invloed hebben op en de eigen woon- en leefomgeving. We bieden inwoners heldere kaders voor burgerparticipatie: we geven als overheid ruimte en duidelijkheid.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
De dienstverlening op het zelfde niveau behouden ondanks ontvlechting.			
	Klant in Focus Tool gebruiken om de klanttevredenheid voor en na ontvlechting te meten.		Going concern.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Één loket aanbieden voor dienstverlening richting inwoners en ondernemers voor afhandeling van het grootste gedeelte van de vragen.		In de huidige situatie hebben we al een goedwerkend KSS staan. Bij de opbouw van de organisatie wordt de huidige werkwijze overgenomen en in de komende jaren verder geoptimaliseerd
	Voor elke inwoner en ondernemer een passend kanaal aanbieden om contact te zoeken met de gemeente (digitaal of fysiek).		De gemeente wil in de nieuwe organisatie mensen met eerstelijns contact vooropzetten. Denk hierbij aan het KKS, de bedrijvencontactfunctionaris en dorpencoördinator. Om door als organisatie dienstbaar te zijn aan deze medewerkers de dienstverlening nog verder te optimaliseren. Dit wordt bij de opbouw van de nieuwe organisatie verder uitgewerkt.
Aantrekkelijk werkgever worden in de nieuwe organisatie			
	Traineeships bieden en talent tot bloei laten komen.		De eerste jonge mensen zijn aangenomen. In 2024 wordt dit nog verder opgepakt.
	Secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk maken.		Personeel dat via de plaatsingsprocedure overkomt naar de nieuwe organisatie behouden hun rechten. In 2024 worden de arbeidsvoorwaarden verder geoptimaliseerd.
	Enthousiasmeren van studenten van de diverse scholen (LBO, MBO, HBO) in de regio.		Tijdens het uitwerken van de organisatiefilosofie is een bezoek bij diverse scholen voor dit specifiek doel uitgewerkt. Dit zal in 2024 plaatsvinden.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Rol voor hogescholen bieden in de opbouw van de organisatie.		De TU-Twente is betrokken bij de opbouw van de nieuwe organisatie om hierin te adviseren.
	Een werkomgeving creëren waarin werknemers zich kunnen ontplooiën.		Dit is vastgelegd in onze organisatiefilosofie. Er wordt gestart met diverse trainingen op dit gebied voor het management.
Veilige woon- en leefomgeving versterken.	Onderzoek doen naar veiligheidsgevoel in de gemeente om doel SMART te kunnen maken.		
	Project veilig buitengebied uitvoering geven (gericht op ondermijning).		In verband met ondercapaciteit wordt dit in beperkte mate uitgevoerd. Er wordt in november een plan van aanpak opgeleverd, zodat in het nieuwe jaar opnieuw ingezet kan worden op ondermijning.
	Project bedrijventerreinen (gericht op ondermijning)		In verband met ondercapaciteit wordt dit in beperkte mate uitgevoerd. Er wordt in november een plan van aanpak opgeleverd, zodat in het nieuwe jaar opnieuw ingezet kan worden op ondermijning.
	Bibobscan uitvoering geven.		Dit is going concern.
	Signaaltafel bijeenkomsten uitvoering geven.		Dit proces loopt.
	Meerjarige visie ontwikkelen op inzet en prioritering toezichthouders publiek domein.		Dit loopt, waarbij wel aangegeven moet worden dat er personele wisselingen zijn en er opnieuw opgebouwd moet worden.
	Voorkomen jeugdoverlast door inzet jeugdboa en stakeholders.		Dit proces loopt

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
Burgerparticipatie faciliteren waar nodig en te handelen vanuit de ja mits houding.			
	Proces voor participatie verbeteren door duidelijke kaders vast te leggen.		Digitaal Participatieplatform De Stem van Dantumadiel is afgerond en geëvalueerd. In de nieuwe organisatie zal gewerkt worden aan participatiekaders. Tevens ingegeven door de omgevingswet.
	Memo Contactmomenten in de praktijk brengen.		Dit proces loopt.
Robuuste financiële positie behouden zowel incidenteel als structureel			
	Lange termijn visie opstellen financiële situatie.		In de perspectiefnota is een eerste beeld van de financiële situatie van een geheel zelfstandig Dantumadiel gegeven. Vanuit hier wordt de lange termijn visie verder vormgegeven worden.
	Beheersbaar houden van de exploitatiekosten van de organisatie te benchmarken aan de huidige kosten van de centrumregeling.		In de begroting 2024 zijn (financiële) mutaties ten opzicht van de huidige situatie opgenomen. Daarnaast is voor de personele kosten een landelijke benchmark uitgevoerd
	Meetbaar maken in samenwerking met financiën (dashboard)		Wordt opgepakt binnen de nieuwe organisatie.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Programmaplan Opbouw Dantumadiel 2024
Visie 'Dantumadiel krijgt het voor elkaar'
<i>Veilige woon en leefomgeving</i>
Veiligheidsagenda Dantumadiel 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)

Onderwerp beleidsdocumenten
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
Krachtig en eigentijds bestuur
Raadsakkoord 2022-2026
Coalitieakkoord 'Sosjaal en Tichtby'
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Gezond financieel beleid voor de lange termijn
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Gemeente Dantumadiel Noardeast-Fryslân	Via een centrumregeling en een dienstverleningshandvest is de ambtelijke dienstverlening door Noardeast-Fryslân aan Dantumadiel vastgelegd en daarmee is de gemeente Noardeast-Fryslân een belangrijke partij bij het realiseren van doelstellingen door alle programma's heen.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	271	251	0	251
Lasten	-4.000	-5.740	-115	-5.856
Saldo baten en lasten	-3.728	-5.490	-115	-5.605
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	489	734	0	734
Geraamd resultaat	-3.240	-4.756	-115	-4.871

Toelichting op de verschillen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Bestuur		
Geen verschillen		
Dienstverlening		
Geen verschillen		
Veiligheid		
Geen verschillen		
Totaal baten		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Bestuur		
Fractievergoedingen incl. eenmalige vergoeding opleidingskosten	-40	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-25	I
Dienstverlening		
Vervroegde Tweede Kamerverkiezingen in november	-50	I
Veiligheid		
Verschillen kleiner dan € 50.000		
Totaal lasten	-115	I
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	-115	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder: L.N. Agricola, R. Kempenaar, G. Wiersma

Inleiding:

Vitale en levendige dorpen vormen de basis voor verbinding en sociale samenhang in de gemeente. Het is daarom belangrijk initiatieven voor activiteiten en evenementen blijvend te ondersteunen. De gemeente Dantumadiel wil onderzoeken waar de kracht van de inwoners zit en waar inwoners ondersteuning nodig hebben als het gaat om het versterken van de sociale samenhang. Een toekomstbestendige omgeving wordt gevormd door het op peil houden van voorzieningen zoals scholen, winkels en huisartsen. Daarbij wil de gemeente oog hebben voor een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Er is extra aandacht voor de jeugd. Het wordt een goed toekomstperspectief geboden als het gaat om de toekomstbestendigheid van onze regio. Het is van belang om kansen te bieden aan de jeugd door goed onderwijs, sport, cultuur te blijven stimuleren.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
Sociale samenhang behouden en waar nodig en mogelijk versterken.	Onderzoeken waar de kracht van de onze inwoners zit en waar de uitdagingen (mogelijkheden) liggen om te benutten.		
	Ondersteunen en versterken van initiatieven uit de lokale samenleving.		Going concern.
	DOM's doorontwikkelen naar structurele werkwijze (dorpsbudgetten).		Er is een voorstel in de maak om middelen via de PPN vrij te stellen. Dit voorstel moet door de raad vastgesteld worden.
	Onderzoeken hoe we jongeren kunnen betrekken bij gemeentelijke beslissingen.		Onze jongerenwerkers zijn in gesprek met onze jongeren om erachter te komen hoe ze betrokken willen worden.
	Implementeren van het nieuwe welzijnsbeleid.		Dit loopt volgens planning.
De maatschappelijke voorzieningen in de dorpskernen toekomstbestendig, betaalbaar en bereikbaar te maken en waar nodig te verbeteren.			
	Onze sportaccommodaties toekomstbestendig maken (o.a. vervangen in Feanwalden).		

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Verenigingen en dorpshuizen ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van hun accommodaties.		In juli zijn twee subsidieregelingen voor maatschappelijke organisaties vastgesteld. Er kan subsidie worden aangevraagd voor het doen van duurzaamheidsmaatregelen. Ook is het mogelijk om een subsidie aan te vragen voor energiecompensatie over de periode oktober 2022 - april 2023. Daarnaast kunnen organisaties een beroep doen op de mogelijkheden van een lening.
	Volgens ANNO voorstel pilots met bloeizones in de dorpen ontwikkelen.		Initiatieven worden actief ondersteunt maar niet zozeer vanuit de titel bloeizone.
	Meer ruimte bieden voor uitdagende speel- en sportvoorzieningen en bewegen in de openbare ruimte.		Lopende initiatieven worden ondersteunt. Vooruitlopend op het beleid.
	Het IHP doorontwikkelen en uitvoering geven aan de planning.		Loopt iets vertraging op.
	Actieve financiële inspanning voor financiering brede school in Feanwalden.		De gemeenteraad heeft 18 miljoen beschikbaar gesteld (via de PPN). Voor de financiering zijn de middelen (dus) beschikbaar. De bouw zal (B)ENG worden ingezet, waardoor de exploitatielasten voor de energie beperkt zal blijven. Beheerskosten blijft lastig: zal vooral VOOR en DOOR Feanwalden moeten zijn
In 2025 is het aanbod van culturele activiteiten in Dantumadiel met 10% toegenomen t.o.v. 2022	Onderzoek naar het aanbod van culturele activiteiten om smartdoel te kunnen meten.		
	Aanjaagregeling Cultuur beter onder de aandacht van de inwoners brengen.		Digitale flyer is op 9 mei op sociale media geplaatst.
	Culturele mogelijkheden, zowel actief als passief, voor jongeren vergroten en beter faciliteren (poppodium, festival, jeugdtheater)		'Tiid foar Aksje' is in uitvoering met nadrukkelijke aandacht voor culturele activiteiten. Als voorbeeld het Bouwvak festival voor jong en oud in de regio.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Volwassenfonds sport en cultuur promoten (is nu een pilot, zo mogelijk permanent maken).		Het afgelopen halfjaar zijn 23 inwoners geholpen via het Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Mede dankzij de inzet van de VoorzieningenWijzer krijgt het fonds meer bekendheid in de gemeente.
	In het kader van preventie sport- en cultuuractiviteiten aanbieden aan jongeren (buurtsportcoaches en jongerenwerkers).		Verlenging in 2024.
	It organisearjen fan in Fryske wike mei de Anno-gemeenten.		Yn de wike fan 21 febrewaris (ynternasjonale dei fan de memmetaal) is yn gearwurking mei de Anno gemeenten in Fryske wike organisearre.
	It organisearjen fan in jierliks werkomkommende aktiviteit yn it basisûnderwiis oangeande it Frysk.		Yn oerlis mei de skoallen wurdt de aktiviteit (ferhalen fertelle) keppele oan de berneboekewike yn oktober)
Onze jongeren meer en structureler de kans bieden om hun talenten volledig te ontwikkelen			
	Faciliteren en stimuleren van projecten gericht op talentontwikkeling (zoals het project bouwen aan ambitie).		
	Uitvoering geven, evalueren en doorontwikkelen van het 'Project tiid foar aksje, waai mar mei' en project Maatschappelijke Diensttijd.		

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
It is oan jo!
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
<i>Voorzieningenniveau</i>
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFK
Naar een regionaal voorzieningenspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)
<i>Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)</i>
Kennislab
Integraal Huisvestingsplan onderwijs Dantumadiel

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	161	176	168	344
Lasten	-3.188	-3.942	-78	-4.020
Saldo baten en lasten	-3.026	-3.766	90	-3.677
Toevoegingen aan reserves	0	-208	0	-208
Onttrekkingen aan reserves	120	791	0	791
Geraamd resultaat	-2.906	-3.183	90	-3.094

Toelichting op de verschillen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
201 Voorzieningen		
Verschillen kleiner dan € 50.000	14	I
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		
Geen verschillen		
203 Sport		
Met ingang van 2023 is er een nieuwe specifieke uitkeringsregeling voor Sport. Deze regeling is nu administratief aangepast en heeft geen effect op het resultaat.	136	I
204 Cultuur		
In 2023 is een specifieke uitkering aangevraagd en ontvangen voor Informatiepunt Digitale Overheid. Deze was nog niet begroot. De subsidie wordt gelijk verstrekt en heeft daardoor geen effect op het resultaat.	18	I
Totaal baten	168	
Lasten		
201 Voorzieningen		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-14	I
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		
Geen verschillen		
203 Sport		
Met ingang van 2023 is er een nieuwe specifieke uitkeringsregeling voor Sport. Deze nieuwe regeling is nu administratief aangepast en heeft geen effect op het resultaat.	-136	I
De oude regeling is niet budgettaire neutraal begroot en hierdoor vallen de geraamde kosten van de oude regeling vrij.	90	I
204 Cultuur		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
De ontvangen subsidie voor Informatiepunt Digitale Overheid is niet meegenomen in de begroting. De uitkering van de subsidie heeft geen effect op het rekeningsresultaat.	-18	I
Totaal lasten	-78	
Toevoegingen aan reserves		
Geen verschillen		
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve (vrij besteedbaar)		
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	90	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma, K. Wielstra, R. Kempenaar

Inleiding:

De gemeente Dantumadiel vindt het van belang dat iedereen mee kan doen en dat alle inwoners in hun kracht kunnen staan. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. Inwoners hebben behoefte aan goede en doeltreffende zorg. De gemeente heeft een sleutelrol als het gaat om informatievoorziening gezinsondersteuning en opvoeding en wil hierin toegankelijk zijn. Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komen aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving. De gemeente Dantumadiel zal extra inzetten op contractmanagement met als doel fraudebestrijding en zelfverrijking in de zorg tegen te gaan. De resultaten hiervan komen ten gunste van armoedebestrijding, begeleiding en sociale activering samen met onze stakeholders (bijvoorbeeld Dokwurk). Daarnaast wordt er extra ingezet op de gevolgen van onze economische situatie zoals energiarmede, schulden en eenzaamheid.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
Zelfredzaamheid vergroten van onze zorgbehoefte inwoners.	Onderzoeken hoe we zelfredzaamheid gaan meten.		
	Ontwikkelen vrijwilligersvervoer		Evaluatie is afgerond. Pilot wordt voortgezet tot 1 oktober 2023. Daarna volgt een tweede evaluatie.
	Implementatie nieuw welzijnsbeleid (inclusief jongerenwerk) met doarpsomtinkers en doarpsmoetingsplakken.		Dit loopt volgens planning.
	Jeugdhulp op scholen verder uitbreiden.		Er zijn schoolmaatschappelijk werkers die naast begeleiding ook SOVA trainingen geven.
	Inzetten van het gezinsplan bij jeugdhulp		. Het familiegroepsplan is in principe klaar maar moet nog geïmplementeerd worden. Doel is om het binnenkort met elke bevestigingsbrief van een aanmelding mee te gaan sturen.
	Meer bewustwording creëren laaggeletterdheid binnen onze organisatie.		Er wordt gekeken naar een mogelijkheid voor een vervoltraining.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Extra inzet op (digi)taalvaardigheid via bibliotheken.		Voor de gezinsgerichte aanpak net zoals bij de Frissel in veenwouden vinden nu gesprekken plaats met scholen in de Westereen en Damwoude.
Aantoonbare verschuiving realiseren van duurdere zorgtrajecten naar goedkopere vormen van zorg.	Onderzoeken wat beïnvloedbare zorgkosten zijn door in gesprek te gaan met betrokken partijen zoals de gebiedsteams. Het doel is om 5% van die beïnvloedbare zorgkosten te reduceren, mede door meer aanbod in - en gebruik van algemene voorzieningen.		
	Fraude in WMO en Jeugd actiever bestrijden.		Opleiding bestrijding WMO- en Jeugd wet is inmiddels gaande. Is ultimo in de basis klaar. Eerste onderzoeken worden opgepakt. M&O loopt volgens schema. Werkgroep komt maandelijks bij elkaar. Datavergelijking en op afwijkingen acteren zal in Q4 al deels zijn geborgd.
	Opvoedingsondersteuning toegankelijker en laagdrempeliger aanbieden		Dit wordt in 2024 opgestart.
	Extra inzet op gezonde levensstijl voor volwassenen.		Vanuit verschillende partijen wordt er gewerkt aan de inzet op de ge-zonde levensstijl. Een werkgroep is momenteel bezig met het opstellen van een PvA voor de SPUK GALA middelen. Deze moet voor 1 oktober worden ingeleverd.
	Vrijtijdsbesteding aanbieden aan jongeren als preventie door middel van sport en cultuur (buurtsportcoaches en jongerenwerkers). + preventieakkoord.		Dit verloopt volgens planning.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
Streven naar een samenleving waarbij iedereen kan participeren ondanks hun financiële positie. Dit willen we bereiken door het vaststellen van het actieplan armoede- en schuldenbeleid waarin we concrete acties opnemen om dit doel te bereiken.			
	Uitvoeren van de acties in het actieplan armoede- en schuldenbeleid, waaronder project Energiearmoede ook een plaats heeft.		De afgelopen periode hebben we een aantal acties uit het actieplan Integraal en Kindergericht armoede- en schuldenbeleid 2022-2026 uitgevoerd, namelijk: • Als pilot aangesloten bij het Volwassenenfonds Sport & Cultuur (zie programma 2). • Er wordt uitvoering gegeven aan de aanpak energiearmoede, als sociaal domein zijn wij nauw betrokken (zie programma 5 voor meer informatie). • We voeren een onderzoek uit naar het huidige aanbod minimaregelingen. Er wordt bijvoorbeeld onderzocht waar een eventuele armoedeval zit en hoe we dit kunnen voorkomen. Dit onderzoek dient als input voor het haalbaarheidsonderzoek meedoenpas.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)

Onderwerp beleidsdocumenten
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Kadernota Welzijnsbeleid 2022 – 2025
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Dokwurk	Uitvoering Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	11.892	12.691	3.746	16.437
Lasten	-35.334	-35.793	-3.661	-39.454
Saldo baten en lasten	-23.442	-23.102	85	-23.017
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	35	320	0	320
Geraamd resultaat	-23.407	-22.781	85	-22.697

Toelichting op de verschillen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Wmo (maatschappelijke participatie)		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Hogere te ontvangen bijdrage van SDF voor Beschermd Wonen	104	I
Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)		
Geen verschillen		
Inkomensondersteuning		
Niet ontvangen rijksbijdrage voor energietoeslag 2022. Het gebruik van de regeling is in Dantumadiel in 2022 hoger geweest dan het Rijk heeft willen vergoeden. Er vindt geen nabetaling plaats.	-302	I
Participatie		
Rijksvergoeding opvang ontheemde Oekraïners op basis van opvangcapaciteit in 2023.	3.560	I
Jeugdwet		
Geen verschillen		
Gezondheid		
Rijksbijdrage specifieke uitkering (SPUK) Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023	384	I
Welzijnswerk		
Geen verschillen		
Onderwijs (kinderopvang / vve)		
Geen verschillen		
Totaal baten	3.746	
Lasten		
Wmo (maatschappelijke participatie)		
Lagere kosten vanwege volume-ontwikkelingen	100	I
Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)		
Geen verschillen		
Inkomensondersteuning		
Participatie		
Kosten opvang ontheemde Oekraïners	-3.280	I
Jeugdwet		
Bijstellingen als gevolg van afrekeningen SDF, loon-, volume en prijsontwikkelingen Jeugdwet	-228	I/S
Gezondheid		
Te verstrekken bijdragen GALA 2023 Inclusief afboeken oude GIDS-regeling	-253	I
Welzijnswerk		
Geen verschillen		
Onderwijs (kinderopvang / vve)		
Geen verschillen		
Verschillen kleiner dan € 50.000		
Totaal lasten	-3.661	
Toevoegingen aan reserves	0	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	85	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder: , R. Kempenaar

Inleiding

De gemeente Dantumadiel wil bedrijvigheid blijven bevorderen en zorgen voor een gezond recreatie- en ondernemersklimaat. Door middel van de Versnellingsagenda en samenwerking met onze ondernemers streven we naar economische groei. Wij ondersteunen ondernemers daarbij actief bij het aanvragen van de beschikbare subsidies. We werken via diverse beleidsthema's aan een samenleving waarin maatschappelijke waardecreatie centraal staat. Zo willen we als gemeente bijdragen aan het stimuleren van een inclusieve arbeidsmarkt, waarin meer mensen duurzaam aan het arbeidsproces kunnen deelnemen. Daaraan werken we samen met regionale onderwijsinstellingen, buurgemeenten, provincie Fryslân, Dokwurk en werkgevers. Voor onze inwoners, maar ook voor mensen van buiten de gemeente, gaan we recreatieve voorzieningen zoals bijvoorbeeld Eeltsjemar verbeteren. In de positionering van Dantumadiel worden bestaande concepten zoals de Friese Wouden verder uitgebouwd met een lokale invulling.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
De arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen zoals praktijkgeschoolde arbeidskrachten, jongeren in een uitkeringssituatie, herintreders en ouderen groeit met 1,5% in de periode van 2023 - 2025.			
	Inzet van het Project meedoen via Dokwurk.		Project loopt.
	Als gemeente meer regie houden door de inzet van een accounthouder op de activiteiten Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren in samenwerking met Werkstart.		Diverse campagnes zijn inmiddels gestart vanuit Werkstart.
	De positie van Dokwurk verstevigen door nog beter in te spelen op de lokale economie en huidige arbeidsmarkt.		Vast bespreekpunt in AB en DB van Dokwurk.
Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordoost Friesland.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Doorontwikkeling van wurkstart (leven lang leren).		Er is een start gemaakt om Wurkstart uit te breiden met een integraal Jongerenpunt.
Koppeling maken tussen uitdagingen op de arbeidsmarkt en duurzaamheid.			
	Projecten stimuleren vanuit de gemeente die zich richten op duurzaamheid, innovatie en arbeidsmarkt.		Meer ambtelijke inzet nodig om beweging rondom economische, ecologische en sociale duurzaamheid te vergroten.
Vergroten van ondernemerstevredenheid	Meting laten uitvoeren door externe partij (0-meting en eindmeting).		
	Conform Convenant Bedrijventerreinen bedrijfskavels aanbieden.		Informatieavond in het dorp is geweest. Definitieve keuze voor werken of woon/werk kan nu gemaakt worden en aanvraag wijziging bestemming wordt in gang gezet. Aanbieden kavels kan nog niet.
	Betrekken ondernemers bij bereikbaarheid: onderzoek naar nieuwe westelijke Ontsluitingsweg Westereen.		Onderdeel van ANNO thema Mobiliteit. Binnen ANNO verband vindt momenteel onderzoek plaats. Gemeentelijke besluitvorming binnen mobiliteitsprogramma vindt plaats eind 2023.
	Afronden detailhandelsvisie.		Is afgerond, maar de raad moet hierover nog een besluit nemen.
	In 2025 onderzoek uitvoeren naar behoefte zondagsopenstelling		Onderzoek wordt in 2025 uitgevoerd.
Groei van de gastvrijheidssector (SMART maken aan de hand van de meting)	Metten en monitoren van verblijf en overnachtingen		
	Eeltsjemar toeristisch ontwikkelen.		Gesprek met provincie gevoerd. Wachten op ecologisch onderzoek waarna vervolgstappen worden bepaald. Wel afhankelijk van ambtelijke capaciteit
	Inzetten op branding en marketing.		Project (Basisinfrastructuur RMT) is gestart.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Opstellen van een ontwikkelkader.		Projectplan opgesteld, start afhankelijk van ambtelijke capaciteit.
	Onderzoek naar optimalisatie van fiets- en wandelnetwerk.		Voor het uitvoeren van onderzoek en maken van een plan op netwerkniveau is (nog) geen ambtelijke capaciteit beschikbaar. Wel is in de afgelopen periode veel aandacht besteed aan trottoirs in opdracht van de raad en zijn plannen in de PPN 2024 verwerkt om bestaande structuren te verbeteren.
	Stimuleren initiatieven van inwoners.		Er worden diverse initiatieven ondersteund.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân 2022-2035
ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
ANNO pakt troch ANNO 3 2022-2025 samenwerkingsagenda regio Noordoost Fryslân
Land waar je landt: eropuit in de regio Noordoost Fryslân 2020-2030
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.
IJswegencentrale Oostergo	Het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	35	35	11	46
Lasten	-458	-546	0	-546

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Saldo baten en lasten	-424	-511	11	-500
Toevoegingen aan reserves	-222	-222	0	-222
Onttrekkingen aan reserves	378	465	0	465
Geraamd resultaat	-267	-268	11	-257

Toelichting op de verschillen Programma 4: Werk, Bedrijf en Recreatie

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Economie en werkgelegenheid		
Verschillen kleiner dan €50.000	-7	I
Recreatie en toerisme		
Verschillen kleiner dan €50.000	18	I
Totaal baten	11	
Lasten		
Economie en werkgelegenheid		
Geen verschillen	0	
Recreatie en toerisme		
Geen verschillen	0	
Totaal lasten	0	
Toevoegingen aan reserves	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	11	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma

Inleiding

De gemeente Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Het woningtekort en de hoge energieprijzen zijn de grootste uitdagingen op dit gebied. Duurzaam wonen en aanbod van woningen is in korte tijd van groot belang geworden. Dantumadiel wil daarom de regie pakken op het aanbieden van sociale huur- en sociale koopwoningen en daarmee de doorstroom bevorderen en zo veel mogelijk inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. Hierbij wil Dantumadiel creatief en flexibel zijn, en verder kijken dan de traditionele woonvormen. Denk aan actief grondbeleid, kangoeroewoningen en flexibel wonen. Daarnaast dienen procedures versneld te worden om beter te kunnen inspelen op de woonbehoefte van onze inwoners. De nieuwe omgevingswet biedt hier goede kansen en mogelijkheden voor.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is om onze lokale samenleving duurzamer te maken. Veel bestaande woningen dienen verduurzaamd te worden. Dantumadiel wil onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dit aan te pakken en samenwerken met de inwoners. Het opzetten van lokale energiecoöperaties wordt gestimuleerd en we helpen inwoners om hun eigen woning (beter) te isoleren en om energiebesparende middelen toe te passen. Tevens heeft de gemeente een biodivers, ecologisch en duurzaam groenbeleid en wil zij ook de inwoner stimuleren om hier aan bij te dragen. Dantumadiel wil inzetten op het bevorderen van een circulaire economie. Bedrijven worden gestimuleerd en ondersteund om samen te werken aan het omzetten van afvalstromen in grondstofstromen. Er wordt gestreefd naar een reductie van huishoudelijk afval. Er wordt gewerkt aan een 'Plan voor het dorp van de toekomst': een plan dat actief aandacht geeft aan de ambitie om op een innovatieve manier aan de slag te gaan het veranderende klimaat en de energietransitie.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
In de komende 4 jaar worden er 200 extra wooneenheden gerealiseerd vanuit sociaal oogpunt naast de bestaande productie, waarbij de gemeente de regierol behoudt.			
	100 woningen realiseren voor starters en lagere inkomens (onder de €250.000).		De bijeenkomst voor starters heeft op 11 september 2023 plaatsgevonden. Er zijn plannen in de Westereen en Feanwâlden waarin woningen voor dit segment worden ontwikkeld.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	75 woningen realiseren voor senioren appartementen of woonhofjes.		Er zijn locaties in beeld voor woonhofjes. Wellicht initiatieven vanaf onderop en er lopen een aantal initiatieven van ontwikkelaars. Plannen voor seniorenwoningen nabij winkelcentrum Damwald zitten nog in de ideefase.
	Het vaststellen van beleid over pré mantelzorg-, kangoeroewoningen, flexibel wonen en tiny houses waardoor er ten minste 25 alternatieve woonvormen gerealiseerd kunnen worden.		Eerste gesprekken over flexibele woonvormen zijn gehouden. Er is een concrete partij in beeld die dat, in samenwerking met Thús Wonen kan verzorgen. In 2022 is voor beleid voor (pre) mantelzorg/ kangoeroewoningen een aanzet gemaakt. Vanwege de personele capaciteit wordt in 2023 (nog) geen vervolg aan gegeven. Dit staat op de planning voor 2024.
De kwaliteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad en woonomgeving verbeteren en te verduurzamen.	Onderzoek doen naar de bestaande kwaliteit van woningen en de mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad te verbeteren.		
	Faciliteren in het verduurzamen van de bestaande woningen.		In september gaan we starten met het houden van spreekuren op de avond in de dorpen. Elke maand zijn we 1 avond in de 6 dorpen aanwezig, waarbij we inwoners ondersteunen bij advisering over verduurzamen en energiebesparen, financiering en subsidies. Ook gaan we starten met een campagne in Driezum Wâlterswâld met oa warmtecamera actie/ isolatiemarkt enz.
	Het maken van dorpsbiografieën.		Dit wordt in 2024 opgestart

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Meer aandacht voor groen in (nieuwbouw) wijken en buitenfaciliteiten verbeteren met parken en tuinen.		Per plan wordt hier aandacht aan besteed en in de loop van 2024 wordt hier beleid voor ontwikkeld.
De doorlooptijd van planvoorbereiding voor ruimtelijke projecten met 40% versnellen.			
	Plan van aanpak opzetten en hier acties op ondernemen.		Vanwege de opbouw van de organisatie en gebrek aan ambtelijke capaciteit is dit plan doorgeschoven naar begin 2024.
De hoeveelheid huishoudelijk restafval naar maximaal 100kg per inwoner per jaar in 2025.			
	Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om zo weinig mogelijk afval te produceren (afvalpreventie) door middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.		De campagne loopt in geheel 2023. De campagne sluit aan bij de cam-pagne van afgelopen jaar om het gebruik van de afvalapp/digitale ka-lender te stimuleren. In de app staat alle info mbt afvalscheiding (wie, wat, waar en wanneer en hoe).
	Inwoners en de mienskip worden betrokken en actief gestimuleerd om hun afval zo goed mogelijk te scheiden door middel van middel een campagne in de mienskip en op scholen in begin 2023.		Zie hierboven.
	Samen met burger een plan ontwikkelen voor afvalpreventie en afvalscheiding.		Dit wordt in 2024 opgepakt.
	De bron- en nascheiding van de huishoudelijk afvalinzameling en -verwerking wordt verder ontwikkeld zodat zo veel mogelijk huishoudelijk afval kan worden hergebruikt.		Dit wordt in 2024 verder ontwikkeld.
70% van de elektriciteit van de gehele gemeente wordt duurzaam opgewekt in 2030 en een besparing creëren van 1,5% procent energie per jaar.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	In 2023 een plan 'Dorp van de toekomst' gericht op klimaatverandering en energietransitie, gereed te hebben om de ambitie te kunnen realiseren en hierbij de mienskip bij betrekken.		In september/oktober zal er een voorstel in het college komen hoe we dit verder gaan uitwerken m.b.v. een adviesbureau.
	Stimuleren van opzetten energie coöperaties.		Er is een gemeentebreed projectteam duurzaamheid opgericht met vrijwilligers.
	Plan op te stellen in 2024 om het maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.		In september wordt de DUMAVA regeling opengesteld. Dan wordt subsidie aangevraagd voor de 4 gemeentelijke gebouwen die zullen worden verduurzaamd en waarvoor de raad via de PPN geld beschikbaar heeft gesteld. Een van deze gebouwen is de Schierstins in Feanwalden.
	Het realiseren van een gemeentelijk circulair ambachtscentrum waardoor het hergebruik van producten binnen de gemeente optimaal wordt gefaciliteerd. In samenwerking met: • Dokwurk; • Kringloopwinkels; • Milieustraten.		Er worden gesprekken met kring-loopwinkels gevoerd over de voorwaarden van de samenwerking.
De energiearmoede wordt zodanig verminderd dat in 2030 alle inwoners blijvend in hun energiebehoefte kunnen voorzien op basis van een maatschappelijk verantwoord niveau van levensonderhoud.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Uitvoering geven aan het project Energiearmoede.		In juli jl. heeft Dantumadiel € 216.123 extra budget ontvangen vanuit het Rijk voor de aanpak energiearmoede. Gecombineerd met een gewenste bijsturing op de verschillende maatregelen is dit aanleiding om een nieuwe aanpak (2.0) voor te leggen aan het college, volgens de kaders die de raad heeft meegegeven in de aanpak 1.0. De bijsturing is met name gewenst op de subsidie isolatiemaatregelen, die qua aanmeldingen achterblijft bij doelstelling. Parallel hieraan ontvangt de gemeente voor 2023 en 2024 in totaal € 781.100 vanuit het Nationaal Isolatieprogramma voor het isoleren van koopwoningen met een lage WOZ-waarde en een laag energielabel. Er wordt voorgesteld om de huidige subsidieregeling te combineren met de nieuwe regeling. Dat biedt meer overzicht voor bewoners en de voorwaarden zijn laagdrempeliger dan nu het geval is. In de tussentijd zijn de Energiecoaches druk bezig met het verstrekken van de laatste vouchers voor de witgoedwissel en lopen de aanmeldingen voor de Ljochtbussen door.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Woonvisie 2021
Prestatieafspraken
KAW woningmarktmonitor
<i>Duurzaamheid</i>
RES
Transitievisie warmte
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisie Dantumadiel
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota
Bestemmingsplannen

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Voorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in omgevingsvergunningprocedures
Opstellen en beoordelen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden omgevingsvergunning- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	2.652	3.113	496	3.609
Lasten	-3.597	-4.243	-569	-4.812
Saldo baten en lasten	-944	-1.130	-74	-1.204
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	199	455	-137	318
Geraamd resultaat	-745	-675	-211	-886

Toelichting op de verschillen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-4	I
Wonen		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-20	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Milieu		
Nationaal Isolatieprogramma: Van het rijk ontvangen wij een specifieke uitkering voor Lokale aanpak Isolatie. Per saldo budgetneutraal.	590	I
Geluidssanering 4 woningen: Van het rijk ontvangen wij een specifieke uitkering uitvoeringskosten Sanering Verkeerslawaaï. Deze zetten wij in voor geluidwerende maatregelen aan de Haadwei Damwâld. Per saldo budgetneutraal.	60	I
Afvalbeleid en Afval inzameling		
Bijstelling afvalbudgetten: De tonnages en verwerkingskosten van een aantal huishoudelijke afvalstromen waren te hoog ingeschat. In het bijzonder kunststoffen is gewijzigd doordat de Raamovereenkomst verpakkingen is gewijzigd en daarmee het ketenregiemodel is komen te vervallen. De gemeente is enkel nog verantwoordelijk voor de inzameling en ontvangt hiervoor een inzamelvergoeding. De overige kosten en baten worden niet meer in rekening gebracht, maar direct verrekend tussen het verpakende bedrijfsleven en Omrin. Door mutatie voorziening afval budgetneutraal.	-130	S
Totaal baten	496	
Lasten		
Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		
Investering capaciteit medewerker RO: Om de specifieke uitdagingen voor RO in Dantumadiel goed op te kunnen pakken, is er een externe medewerker aangetrokken die dit voor Dantumadiel uitwerkt.	-145	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-29	I
Wonen		
Overige volkshuisvesting: Budget bedoelt voor aanleg locatie De Swette en inhuur adviseur tbv woonwagenbeleid. Zal in 2024 uitgevoerd worden. Dekking AR, per saldo budgetneutraal.	137	I
Milieu		
Geluidssanering 4 woningen: Specifieke uitkering uitvoeringskosten gevelmaatregelen Haadwei. Zie baten. Per saldo budgetneutraal.	-60	I
Nationaal Isolatieprogramma: Specifieke uitkering voor Lokale aanpak Isolatie. Zie baten. Per saldo budgetneutraal.	-590	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-12	I
Afvalbeleid en Afval inzameling		
Bijstelling afvalbudgetten: Zie baten.	335	S
Mutatie voorziening afval. Saldo bijstelling afvalbudgetten.	-205	S
Totaal lasten	-569	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves		
Onttrekkingen aan reserves		
Overige volkshuisvesting: Woonwagenbeleid. per saldo budgetneutraal.	-137	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	-137	
Totaal saldo wijzigingen	-211	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Wielstra

Inleiding

De komende bestuursperiode zal er extra ingezet worden op de kwaliteit van de openbare ruimte. Goede bereikbaarheid met oog voor mindervalide weggebruikers en een kwaliteitsverbetering van het fietsennetwerk zijn hierbij belangrijke speerpunten. Gemeente Dantumadiel wil ook meer duidelijkheid en eenheid in de bebording en markeringen op de doorgaande wegen. Er dient een inhaalslag te worden gemaakt op het onderhoud van de openbare ruimte om de toegankelijkheid en de veilige bereikbaarheid te kunnen waarborgen. Het beheer van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte zal worden geoptimaliseerd om de balans tussen kosten en risicosturing te verbeteren.

Daarnaast is behoud van onze natuur een groot goed. De kwaliteit van de natuur moet behouden worden en de biodiversiteit vergroot. Het groenbeleid is biodivers, ecologisch en duurzaam. Inwoner en bedrijven worden gestimuleerd om hier ook een bijdrage aan te leveren.

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
Het creëren van veilige en duurzame bereikbaarheid voor alle relevante mobiliteitsvormen.			
	Opstellen mobiliteitsplan (GMP) in 2023 en een uitvoeringsprogramma Verkeer en Mobiliteit..		Eind dit jaar start besluitvorming.
	Inhaalslag realiseren op het onderhoud van openbare ruimte om de toegankelijkheid en veiligheid te verbeteren.		Bij het inventariseren van het onderhoud dit jaar is er extra aandacht geweest voor de trottoirs. Er is een extra straatploeg ingezet voor het herstellen van de trottoirs
	Realiseren van een hoofdfietsroute Damwâld – Feanwâlden met aansluiting op de Koarndyk.		Het is nu wachten op besluit van de provincie.
	Samen met de Provincie Fryslân zorgdragen voor een plan voor veilige en doeltreffende herinrichting van de N361 Lauwersseewei waarbij zo veel mogelijk koppelkansen worden benut.		Er hebben meerdere gesprekken met de provincie plaatsgevonden. Gesprekken over ontwerp en uitvoering zijn gepland.
De fysieke toegankelijkheid van winkelskieren voor mensen met een beperking één inrichtingsniveau omhoog te brengen.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Startnotitie ontwikkelen met als doel het 'keurmerk toegankelijkheid' op minimaal het niveau 'brons' te behalen.		Er is bij de PPN een aanvraag ingediend voor een Startnotitie ontwikkelen met als doel het 'keurmerk toegankelijkheid winkerkernen' op minimaal het niveau 'brons' te behalen. De uitvoering van deze startnotitie is gepland in 2024.
Beheer van kapitaalgoederen Openbare Ruimte optimaliseren om de balans tussen kosten, bedrijfszekerheid en risicosturing te verbeteren.			
	Verkenkend onderzoek voor de haalbaarheid van assetmanagement van kapitaalgoederen.		Er vindt momenteel een verkenning plaats. Mogelijke implementatie zal plaatsvinden bij het verder vorm geven van de organisatie in 2024.
Bevorderen van de biodiversiteit binnen de openbare ruimte.			
	Uitwerken van een paragraaf 'biodiversiteit' in de beleidsplannen Openbare Ruimte.		In verband met ambtelijke capaciteit is dit nog niet opgepakt.
	Het realiseren en stimuleren van maatregelen zoals: delen intensief gazon extensief beheren, bloembollen aanplanten, geveltuinen aanleggen, extra inheemse bomen aanplanten, vogelbosjes aanleggen en inzaaien bloemenweides binnen de bebouwde kom.		In Broeksterwâld is een trottoir verwijderd waarin vervolgens een bijenstrook is gerealiseerd (bloemenweide met bijenbomen) In Feanwâlden Butefjild, Feanwâlden eendenkooi (burgerinitiatief) en in Driesum, zijn wildmengsels ingezaaid in grasstroken / bermen. In het najaar bij de boomplantdag, zal een plek uitgekozen worden waar extra inheemse bomen gepland kunnen worden. Er wordt nog een plan gemaakt waar meer extensief beheer toegepast kan worden.
Infrastructuur voor recreatie en toerisme opwaarderen.			

Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Verbreden van fietspaden en omvormen naar beton of asfalt en netwerken op elkaar aansluiten.		Bij de PPN is er een voorstel ingediend om het fietspad Rinewal (De Falom) te verbreden en om te vormen naar beton en het fietspad Mieden (De Westereen) om te vormen naar beton.
	Koppelkansen verzilveren die bijdragen aan de haalbaarheid van realisatie vaarroute Âldtsjerk – Rinsumageast - Dokkum		College heeft positieve houding t.o.v. vaarroute uitgesproken. Opdracht koppelkansen wordt o.a. meegenomen in herinrichtingen in Rinsumageast en in gesprekken met provincie m.b.t. N361.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Riolering</i>
Gemeentelijk rioleringsplan (12-2021)
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Onderhoudskwaliteit openbare ruimte</i>
Beheer- en beleidsplannen wegen, kunstwerken, water, groen, openbare verlichting en riool.
Handboek Inrichting Openbare Ruimte Dantumadiel
<i>Duurzame inrichting openbare ruimte</i>
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Mobiliteitsvisie "Ferbining" (ANNO) (2020)
Manifest verkeersveiligheid (2015)
Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Dokwurk	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.
Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA	Het inkopen van energie en het beheer en onderhoud van openbare verlichting en elektrische oplaadinfrastructuur.

Overzicht baten en lasten 2023 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	1.878	2.058	0	2.058
Lasten	-6.938	-7.910	-207	-8.117
Saldo baten en lasten	-5.060	-5.852	-207	-6.059
Toevoegingen aan reserves	-176	-176	0	-176
Onttrekkingen aan reserves	260	1.021	0	1.021
Geraamd resultaat	-4.976	-5.007	-207	-5.214

Toelichting op de verschillen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Verkeer en vervoer / Mobiliteit		
Geen verschillen		
Beheer openbare ruimte		
Geen verschillen		
Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		
Geen verschillen		
Beheer en onderhoud begraafplaatsen		
Geen verschillen		
Totaal baten		
Lasten		
Verkeer en vervoer / Mobiliteit		
Geen verschillen		
Beheer openbare ruimte		
Uitwerking motie voetpaden; Dit jaar is er extra onderhoud uitgevoerd voor een aantal voetpaden. Dit betreft de voetpaden die nog niet in beeld waren, waar wel opmerkingen of klachten over binnen zijn gekomen. In totaal is er voor ongeveer 6 weken een extra straatploeg ingehuurd. Deze extra werkzaamheden passen niet binnen het huidige budget voor onderhoud.	-40	I
Tegenvaller aanbesteding bermmaaien en hekkelen 2022	-167	I
Verschillen kleiner dan € 50.000		
Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		
Beheer en onderhoud begraafplaatsen		
Geen verschillen		
Totaal lasten	-207	I
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves		
Onttrekkingen aan reserves		
Totaal onttrekkingen aan reserves		
Totaal saldo wijzigingen	-207	

Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Algemene uitkeringen
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2023 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	4.611	4.611	0	4.611
Algemene uitkering	41.278	41.690	426	42.116
Dividend	105	105	0	105
Overige algemene dekkingsmiddelen	21	21	400	421
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Baten	46.015	46.427	826	47.253
Lasten				
Lokale heffingen	-110	-110	0	-110
Algemene uitkering	0	-365	0	-365
Dividend	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-234	-676	0	-676
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Lasten	-344	-1.151	0	-1.151
Totalen voor mutaties reserves	45.672	45.277	826	46.103
Toevoegingen aan reserves	-165	-165	0	-165
Onttrekkingen aan reserves	151	2.493	0	2.493
Geraamd resultaat	45.657	47.605	826	48.431

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Lokale heffingen		
Geen verschillen		
Algemene uitkering		
Het voordelige effect van de Septembercirculaire 2023 bedraagt € 499.000 voor 2023. Hiervan wordt € 73.000 gereserveerd voor de participatiewet in programma 3. De overige € 426.000 bestaat met name uit voorschot op het BCF (€ 382.000).	426	I
Dividend		
Geen verschillen		
Overige algemene dekkingsmiddelen		
Stijging rente Schatkistbankieren	400	I
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen		
Geen verschillen		
Totaal baten	826	I
Lasten		
Lokale heffingen		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Geen verschillen		
Algemene uitkering		
Geen verschillen		
Dividend		
Geen verschillen		
Overige algemene dekkingsmiddelen		
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen		
Geen verschillen		
Totaal lasten		
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves		
Onttrekkingen aan reserves		
Totaal onttrekkingen aan reserves		
Totaal saldo wijzigingen	826	

Overhead

Waar gaat Overhead over?
Overhead In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader gedefinieerd. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt. Overhead bestaat in elk geval uit: 1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch). 2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. 3. P&O / HRM. 4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement). 5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC). 6. juridische zaken. 7. bestuurszaken en bestuursondersteuning. 8. informatievoorziening en automatisering (ICT). 9. facilitaire zaken en Huisvesting. 10. documentaire Informatie Voorziening (DIV). 11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2023 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Overhead	19	19	0	19
Totale Baten	19	19	0	19
Lasten				
Overhead	-7.201	-8.610	-5	-8.614
Totale Lasten	-7.201	-8.610	-5	-8.614
Saldo baten en lasten	-7.182	-8.591	-5	-8.596

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Overhead		
Geen verschillen		
Totaal baten		
Lasten		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Overhead		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-5	
Totaal lasten	-5	
Totaal saldo wijzigingen	-5	

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?
Heffing VPB Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”. De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, tenzij een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

Overzicht baten en lasten 2023 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totaal Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Heffing VPB		
Geen verschillen		
Totaal baten		
Lasten		
Heffing VPB		
Geen verschillen		
Totaal lasten		
Totaal saldo wijzigingen		

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?
Onvoorzien Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2023 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Onvoorzien		
Geen verschillen		
Totaal baten		
Lasten		
Onvoorzien		
Geen verschillen		
Totaal lasten		
Totaal saldo wijzigingen		

Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2023

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	271	251	0	251
2: Mienskip	161	176	168	344
3: Soarch en Wolwêzen	11.892	12.691	3.746	16.437
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	35	35	11	46
5: Wenjen en Omjouwing	2.652	3.113	496	3.609
6: Iepenbiere Romte	1.878	2.058	0	2.058
Algemiene dekkingsmiddels	46.015	46.427	826	47.253
Overhead	19	19	0	19
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	62.923	64.770	5.246	70.016
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	-4.000	-5.740	-115	-5.856
2: Mienskip	-3.188	-3.942	-78	-4.020
3: Soarch en Wolwêzen	-35.334	-35.793	-3.661	-39.454
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-458	-546	0	-546
5: Wenjen en Omjouwing	-3.597	-4.243	-569	-4.812
6: Iepenbiere Romte	-6.938	-7.910	-207	-8.117
Algemiene dekkingsmiddels	-344	-1.151	0	-1.151
Overhead	-7.201	-8.610	-5	-8.614
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal lasten	-61.059	-67.935	-4.636	-72.571

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-3.728	-5.490	-115	-5.605
2: Mienskip	-3.026	-3.766	90	-3.677
3: Soarch en Wolwêzen	-23.442	-23.102	85	-23.017
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-424	-511	11	-500
5: Wenjen en Omjouwing	-944	-1.130	-74	-1.204
6: Iepenbiere Romte	-5.060	-5.852	-207	-6.059
Algemiene dekkingsmiddels	45.672	45.277	826	46.103
Overhead	-7.182	-8.591	-5	-8.596
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	1.865	-3.165	610	-2.554
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-563	-771	0	-771
Onttrekkingen aan reserves	1.632	6.280	-137	6.143
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.069	5.509	-137	5.372
Geraamde resultaat	2.934	2.344	473	2.817

Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	0	0	0
2: Mienskip	90	90	90
3: Soarch en Wolwêzen	0	0	0
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	0	0	0
5: Wenjen en Omjouwing	-137	0	0
6: Iepenbiere Romte	0	0	0
Algemeine dekkingsmiddels	541	0	0
Overhead	-5	-5	-5
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal effect meerjarenraming	489	85	85
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	137	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	137	0	0
Geraamde resultaat	626	85	85

Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2024-2026

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026
1: Ynwenner en Bestjoer			
Verschillen kleiner dan € 50.000			
2: Mienskip			
De oude regeling Sport is niet budgettaire neutraal begroot en hierdoor vallen de geraamde kosten van de oude regeling vrij.	90	90	90
3: Soarch en Wolwêzen			
Verschillen kleiner dan € 50.000			
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Geen verschillen			
5: Wenjen en Omjouwing			
Overige volkshuisvesting: Budget bedoelt voor aanleg locatie De Swette en inhuur adviseur tbv woonwagenbeleid. Zal in 2024 uitgevoerd worden. Dekking AR, per saldo budgetneutraal.	-137		
6: Iepenbiere Romte			
Verschillen kleiner dan € 50.000			
Algemniene dekkingsmiddels			
Het voordelige effect van de Septembercirculaire 2023 bedraagt € 541.000 voor 2024	541		
Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026
Overhead			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-5	-5	-5
Heffing Vennootschapsbelasting			
Geen verschillen			
Onvoorzien			
Geen verschillen			
Onttrekkingen reserves			
Overige volkshuisvesting: Woonwagenbeleid. per saldo budgetneutraal.	137		
Totaal saldo wijzigingen	626	85	85

Investeringskredieten

In het kader van de 2^e tussentijdse rapportage is de voortgang van de investeringskredieten beoordeeld. Hieruit is naar voren gekomen dat onderstaande drie kredieten een verwacht tekort laten zien. De raad wordt daarom voorgesteld deze kredieten bij te stellen voor een totaalbedrag van € 425.000.

Investeringskrediet	Bedrag	Verwachte overschrijding
Project Dammeloane Damwâld/ Ontsluiting Centrale As	287.500	91.000
Investeringsbudget DOM project Broeksterwâld	545.750	98.000
Reconstructie Patrimoniumwei Broeksterwâld	170.000	103.000
Haadwei Damwâld	254.000	133.000

Project Dammeloane

Overschrijding wordt veroorzaakt door hogere kosten projectleider en interne uren.

Investeringsbudget DOM project Broeksterwâld

De extra kosten voor het project komen voort uit extra asfelpwerk, prijsstijgingen en meerwerk (voor andere andere groen).

Reconstructie Patriomoniumweg Broeksterwâld

De overschrijding is het gevolg van het meenemen van meer vierkante meters, extra werk herstel bermen, minder mogelijkheden voor hergebruik materialen en prijsstijgingen.

Haadwei Damwâld

Voor de haadwei in Damwâld was een netto investering begroot van € 254.000. De overschrijding wordt veroorzaakt door een begrote subsidie van € 181.000 lager uitvalt en doordat de verwachte kosten van € 435.000 worden overschreden met circa 65.000 door hogere personele kosten dan begroot.